

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศต่างๆ ในโลกปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เป็นทรัพยากรมนุษย์มากกว่าปัจจัยอื่น โดยมุ่งเน้นไปที่เป้าหมายว่าจะทำอย่างไรให้ทรัพยากรมนุษย์ในประเทศของตนมีคุณภาพ และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ในเรื่องของประเด็นทางเศรษฐกิจแล้วนานาชาติยังได้ให้ความสำคัญและสนใจกับปัญหาทางด้านสังคมควบคู่กันไปด้วย ซึ่งกระแสความสนใจที่เกิดขึ้นในโลก คือ การขจัดปัญหาการใช้แรงงานเด็ก ดังนั้นประเทศไทยจึงจำเป็นต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษที่จะแก้ปัญหาทางด้านสังคมในเรื่องการใช้แรงงานเด็กให้มากขึ้น เพื่อมิให้ประเทศอื่นนำปัญหาทางด้านสังคมเหล่านี้ไปเชื่อมโยงกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและนำไปสู่การใช้เป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้า แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในอนาคตคุณภาพชีวิตของแรงงานเด็กจะเป็นเป้าหมายและประเด็นสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ดังนั้นในการพัฒนาทางด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมจะต้องมีการพิจารณาถึงความเปลี่ยนแปลงอย่างรอบคอบ โดยแผนงานและโครงการคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการสังคมจะต้องมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มศักยภาพประสิทธิภาพและคุณภาพชีวิตของกลุ่มแรงงานเด็กเป็นสำคัญ

ปัญหาในเรื่องการใช้แรงงานเด็กของประเทศไทยมีมาตั้งแต่ในสมัยอดีต จะอยู่ในลักษณะของการทำงานภาคครัวเรือน และมีรูปแบบของการจ้างแรงงานภายในครอบครัว หรือจ้างแรงงานเด็กภายในชุมชนหรือภายในพื้นที่ใกล้เคียง แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบัน มีความแตกต่างและเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยอดีต ประเทศตะวันตกได้เข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลต่อประเทศไทยไม่ว่าจะในด้านของเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม เทคโนโลยี และสังคม โดยมีนักลงทุนชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนในภาคธุรกิจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคของการแข่งขันทางการค้า เริ่มมีความต้องการจ้างแรงงานเป็นจำนวนเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการเปิดเสรีทางการค้าขององค์การการค้าโลกทำให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ มีการนำเอาเทคโนโลยีและการบริหารจัดการสมัยใหม่เข้ามาใช้ ส่งผลให้มีการจ้างแรงงานในรูปแบบใหม่เกิดขึ้นหลายลักษณะ เช่น การจ้างงานแบบเหมาช่วง การรับงานไปทำที่บ้าน และการจ้างงานบางช่วงเวลา เป็นต้น และนับตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา เศรษฐกิจทั่วโลก รวมทั้งของประเทศไทยได้อยู่ในสถานะที่ตกต่ำ

ทำให้สถานประกอบการกิจการจำนวนมากขาดสภาพคล่องในการดำเนินธุรกิจ จึงเริ่มมีความคิดที่จะพยายามลดต้นทุนการผลิตที่ไม่จำเป็นบางประการออกไป การจ้างงานรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะการจ้างงานแบบบางช่วงเวลา (Part-Time) เป็นวิธีการที่นิยมนำมาใช้มากที่สุดสำหรับการลดต้นทุนการผลิตของสถานประกอบการหลายแห่ง ถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการรักษาเสถียรภาพของการดำเนินธุรกิจ ทำให้การจ้างงานรูปแบบดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และสถานประกอบการหรือนายจ้างมักจะทำการจ้างงานแบบบางช่วงเวลาเป็นระยะเวลาสั้นๆ เป็นช่วงๆ หรือเป็นเทศกาล หรือฤดูกาล เพื่อจะตอบสนองความต้องการของจำนวนลูกค้า การเพิ่มผลผลิตหรือเพื่องานเร่งด่วนที่มีการปรับเปลี่ยนหรือลดลงตามช่วงเวลาในภาวะเศรษฐกิจนั้นๆ การจ้างงานบางช่วงเวลาไม่ต้องการกลุ่มแรงงานที่มีความรู้ความสามารถหรือทักษะที่สูง กลุ่มแรงงานที่เป็นเป้าหมายหลักของสถานประกอบการหรือนายจ้างที่ต้องการจ้างงานแบบบางช่วงเวลาเพื่อนำมาแทนที่การจ้างงานแบบเต็มเวลา คือ กลุ่มแรงงานเด็ก

เมื่อพิจารณาประกอบกับปัญหาของความยากจนของคนในชนบท ผู้ปกครองมีความต้องการให้บุตรหลานของตนออกมาทำงานหารายได้ เพื่อแบ่งเบาภาระและหาเลี้ยงคนในครอบครัว โดยที่มิได้เห็นถึงคุณค่าของการศึกษา จึงไม่ส่งเสริมบุตรหลานของตนให้เข้าเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ หรือถ้าส่งเสียก็ไม่สูงกว่าระดับการศึกษาภาคบังคับ อันเป็นการผลักดันให้แรงงานเด็กกลุ่มนี้เข้าสู่ตลาดแรงงานในภาคธุรกิจอย่างเต็มตัวก่อนวัยอันสมควร อีกทั้งภาครัฐยังได้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ที่มีนโยบายส่งเสริมความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ ให้แก่เด็กและเยาวชนเพื่อการพัฒนาทักษะและเตรียมความพร้อม ในการออกสู่ตลาดแรงงานของกลุ่มแรงงานเด็กที่เป็นนักเรียน นักศึกษา เพื่อใช้ในการประกอบวิชาชีพ ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ทั้งในช่วงเวลาขณะเปิดภาคเรียนและช่วงปิดภาคเรียน และได้มีนโยบายการกำหนดมาตรการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กนักเรียน นักศึกษาทำงานหารายได้ระหว่างเรียน มีการจัดตั้งโครงการช่วยเหลือ อาทิเช่น “โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการมีงานทำของนักเรียน นักศึกษา ให้มีรายได้ระหว่างเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ” ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำโครงการมาเป็นประจำทุกปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ได้จัดตั้งศูนย์บริการรับสมัครงานภายใต้ชื่อ “เรียนรู้งาน สรรค์สร้างคุณภาพชีวิต” เพื่อเป็นการแก้ปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ และคาดหวังว่าจะช่วยแก้ไขปัญหของเด็กและเยาวชนได้ในระดับหนึ่ง จึงเป็นการเปิดโอกาสในความต้องการที่สอดคล้องกันของทั้งสองฝ่าย ระหว่างผู้ประกอบการหรือนายจ้างกับกลุ่มแรงงานเด็กที่ต้องการทำงานบางช่วงเวลา โดยฝ่ายผู้ประกอบการหรือนายจ้างมีความต้องการที่จะบริหารจัดการลดต้นทุนการผลิตให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ขณะเดียวกันกลุ่มแรงงานเด็กก็มีความต้องการที่จะทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพหรือช่วยเหลือ

จนเกือบครบถ้วน และเนื่องด้วยข้อจำกัดทางด้านอายุทำให้แรงงานเด็กไม่สามารถหางานประจำทำได้ จึงทำให้จำนวนของแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

จากความเป็นมาและแนวคิดดังกล่าว ทำให้แบ่งแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาได้ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษา คือ กลุ่มแรงงานเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาหรือที่จบจากการศึกษาภาคบังคับแล้ว เป็นกลุ่มเด็กเร่ร่อนหรือเด็กที่ทางบ้านมีฐานะยากจน จะได้รับการคุ้มครองตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 กลุ่มที่ 2 เด็กที่อยู่ในระบบการศึกษา คือ กลุ่มเด็กที่อยู่ระหว่างการศึกษาล่าเรียน ทั้งในระบบการศึกษาแบบสายสามัญ เช่น ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระบบการศึกษาแบบสายวิชาชีพ เช่น หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือระบบการศึกษานอกโรงเรียน จะได้รับการคุ้มครองตามประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่องอัตราค่าจ้างรายชั่วโมง สำหรับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา ลงวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 โดยแรงงานเด็กทั้ง 2 กลุ่ม มีความต้องการในสิ่งเดียวกัน คือ การมีงานทำหรือการมีงานเสริมในช่วงเวลาว่างจากการทำงานประจำหรือจากการเรียน เพื่อแสวงหารายได้พิเศษในการเลี้ยงชีพและช่วยเหลือจนเกือบครบถ้วน แรงงานเด็กเหล่านี้จึงมีการเคลื่อนตัวเข้าสู่ตลาดแรงงานในอัตราที่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจากจุดนี้เองจึงส่งผลก่อให้เกิดปัญหาการใช้แรงงานเด็กตามมามากมายหลายรูปแบบ อาทิเช่น การเอารัดเอาเปรียบอย่างไม่เป็นธรรมของนายจ้าง ปัญหาด้านการศึกษา สุขภาพจิตใจ และสติปัญญา อันเป็นการบั่นทอนกำลังแรงงานที่สำคัญในอนาคตของประเทศชาติ

สถานะการจ้างงานของแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาได้ขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นในทุกประเภทกิจการ ทั้งในกิจการภาคบริการ ภาคพาณิชยกรรม และภาคอุตสาหกรรม โดยแรกเริ่มงานที่ได้รับความนิยมจากแรงงานเด็กที่ต้องการทำงานบางช่วงเวลาเป็นอย่างมาก ได้แก่ งานในกิจการภาคบริการ ซึ่งจะเป็นการจ้างงานแบบไม่ประจำ โดยจะจ้างเฉพาะในช่วงเวลาหรือช่วงเทศกาลที่มีจำนวนลูกค้ามาก ลักษณะงานของธุรกิจภาคบริการบางอย่างอาจต้องเปิดบริการต่อเนื่องตลอดทั้งวัน สามารถพบเห็นได้ทั่วไปตามร้านอาหารแบบกินด่วน (Fast Food) ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ร้านสะดวกซื้อที่เปิดตลอด 24 ชั่วโมง โรงแรม กวดคาร ร้านอาหาร ธุรกิจบันเทิง และงานบริการส่งสินค้า

ในกิจการภาคพาณิชยกรรม การจ้างแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาส่วนใหญ่มาจากการที่สถานศึกษาภาควิชาชีพได้มีหลักสูตรและนโยบายส่งเสริมการศึกษาให้นักเรียน นักศึกษาออกไปเรียนรู้งานหรือทำงานพิเศษตามสถานประกอบการ เพื่อรู้จักเรียนรู้ฝึกฝนหาประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะของงานที่ทำจะเป็นงานพื้นฐานทั่วไป เช่น งานพิมพ์ดีด งานส่งและจัดเก็บเอกสาร งานนับจำนวนสินค้าในโกดัง หรือส่งและขายสินค้าตามสถานที่ต่างๆ ซึ่งเป็นลักษณะงานที่

ไม่มีแรงงานที่ทำงานเต็มเวลาขอมทำหรือหาแรงงานเต็มเวลามาทำไม่ได้ จึงมีการขยายตัวของสถานะการจ้างแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาในภาคพาณิชยกรรมอย่างต่อเนื่อง

ส่วนงานในกิจการภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากมีสภาพการทำงานที่ต้องทำต่อเนื่องและติดต่อกัน จึงจำเป็นต้องใช้แรงงานในจำนวนมากประกอบกับนายจ้างต้องหาวิธีการปรับลดต้นทุนการผลิต การจ้างงานบางช่วงเวลาจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ผู้ประกอบการในกิจการภาคอุตสาหกรรมนำมาใช้ ซึ่งลักษณะของงานส่วนใหญ่จะเหมาะสมสำหรับแรงงานที่มีระดับการศึกษาหรือทักษะความสามารถที่ไม่สูงมาก โดยสภาพของงานจะถูกสังคมมองว่าเป็นงานในระดับต่ำ และอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายของลูกจ้างได้ง่าย งานในภาคส่วนนี้มักจะไม่ได้ได้รับความสนใจจากแรงงานที่ทำงานเต็มเวลา ผู้ประกอบกิจการหรือนายจ้างจึงต้องจ้างแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลามาทำงานในส่วนนี้ ซึ่งในบางกรณีอาจเป็นการจ้างแรงงานเด็กต่างด้าวที่อพยพเข้ามาโดยผิดกฎหมายหรือไม่มีใบอนุญาตการทำงาน งานในส่วนนี้ ได้แก่ งานในสถานบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง งานประมงทะเล และงานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าจากเรือเดินทะเล เป็นต้น

ปัจจุบันการใช้แรงงานเด็กในภาคส่วนธุรกิจของประเทศไทยอยู่ภายใต้การคุ้มครองของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับสภาพการทำงานของการจ้างแรงงานโดยทั่วไป แต่จากสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้มีการจ้างแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาเกิดขึ้น กฎหมายฉบับดังกล่าวกลับไม่สามารถนำมาบังคับใช้เพื่อให้ความคุ้มครองสภาพการทำงานและสภาพการจ้างของแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาได้อย่างเหมาะสมเหมือนแรงงานทั่วไป แม้จะมีประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่องอัตราค่าจ้างรายชั่วโมง สำหรับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา ลงวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ที่กำหนดหลักเกณฑ์ ระยะเวลาการทำงาน และอัตราค่าจ้างรายชั่วโมง สำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่ทำงานประเภทไม่เต็มเวลาในกิจการบางประเภทในช่วงเวลาเปิดและปิดภาคเรียน แต่เนื่องด้วยไม่ได้เป็นกฎหมายที่มุ่งให้ความคุ้มครองการใช้แรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาโดยตรง และอยู่ในรูปของประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง จึงมีข้อจำกัดบางประการที่ไม่ครอบคลุมและไม่เหมาะสม อีกทั้งยังคงสร้างความสับสนในสิทธิและหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครอง ระหว่างกลุ่มแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษากับกลุ่มแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงที่อยู่ในระบบการศึกษา

ดังนั้นเพื่อให้การคุ้มครองแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาเป็นไปอย่างเหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบตามมา จึงควรมีมาตรการทางกฎหมายเข้ามาคุ้มครองในลักษณะที่พิเศษขึ้น เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาในหลายประการด้วยกัน เนื่องจากแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลามีลักษณะและสภาพการทำงานที่แตกต่างไปจากแรงงานทั่วไปเป็นอย่างมาก

จึงถูกนายจ้างเอาเปรียบในเรื่องสิทธิประโยชน์ด้านต่างๆ และสถานประกอบการจำนวนมากก็ปฏิบัติต่อลูกจ้างเหล่านี้ต่ำกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยพยายามหลีกเลี่ยงภาระหน้าที่ของตนตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานมาโดยตลอด ซึ่งในระดับของกฎหมายแรงงานระหว่างประเทศองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) ได้กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำในการให้ความคุ้มครองแรงงานเด็กไว้เป็นพิเศษ โดยเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องเร่งกำหนดแนวทางการให้ความคุ้มครองด้านแรงงานเด็กในประเทศต่างๆ ให้ได้รับความคุ้มครองที่เหมาะสม และควรต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานในทิศทางเดียวกัน และประเทศต่างๆ ก็ได้ยึดถือกันเป็นหลักสากลในการรับเอาอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศไปปรับใช้กับกฎหมายแรงงานในประเทศของตน เพื่อเป็นการกำหนดการคุ้มครองที่เหมาะสมและก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อทั้งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้าง

ทั้งนี้ระดับการให้ความคุ้มครองในแต่ละประเทศและแต่ละภูมิภาคยังคงต้องขึ้นอยู่กับระบบเศรษฐกิจและสภาพสังคมของประเทศนั้นๆ ประกอบด้วย ดังนั้นองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) จึงได้กำหนดหลักการพื้นฐานสำคัญอันเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำที่ควรได้รับความคุ้มครองโดยคำนึงถึงสภาพการทำงานที่แตกต่างกัน ซึ่งจะมีความแตกต่างจากพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 อยู่ในหลายส่วนด้วยกัน จึงควรนำหลักการขององค์การแรงงานระหว่างประเทศและของกฎหมายต่างประเทศ มาปรับปรุงและพัฒนาพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 หมวด 4 การใช้แรงงานเด็ก ในเรื่องกำหนดความหมายของแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลา การกำหนดระยะเวลาการทำงานปกติและเวลาพัก การห้ามทำงานล่วงเวลา การกำหนดวันหยุดพักผ่อนประจำปี การกำหนดสถานที่ห้ามทำงาน การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ การตรวจสอบสุขภาพ การเลิกจ้าง และการจ่ายค่าชดเชย และกำหนดให้มีบทบัญญัติในการให้ความคุ้มครองการใช้แรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาโดยเฉพาะ ซึ่งจะพิจารณาหลักเกณฑ์และมาตรฐานต่างๆ โดยคำนึงถึงสภาพการทำงานของแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาที่แตกต่างกันจากลูกจ้างทั่วไป

ดังนั้น ผู้เขียนจึงทำการศึกษาค้นคว้า สืบจนถึงอุปสรรค ตลอดจนปัญหาของสภาพการทำงานและสภาพการจ้างงาน ในการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองแรงงานและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาในประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับขององค์การแรงงานระหว่างประเทศและของต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครอง ต่อทั้งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างที่เป็นแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาให้เหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อส่งเสริมระบบเศรษฐกิจและขยายโอกาสในการทำงานของผู้ใช้แรงงานต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา ปัจจัย และแนวคิดของการคุ้มครองแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลา
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาตามอนุสัญญาและข้อเสนอขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศเพื่อเปรียบเทียบกับของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลา รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 หมวด 4 การใช้แรงงานเด็ก ให้มีความคุ้มครองแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาในประเทศไทยอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

เนื่องจากปัจจุบันมีการจ้างแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาเพิ่มมากขึ้น จนก่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายรูปแบบ และพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 อันเป็นกฎหมายหลักในการให้ความคุ้มครองแรงงานเด็กในประเทศไทย ยังไม่ได้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งสภาพการทำงานของแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาก็มีสภาพแตกต่างไปจากการถูกจ้างทั่วไป ดังนั้นเพื่อให้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 บังคับใช้และคุ้มครองแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาได้อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 หมวด 4 การใช้แรงงานเด็ก เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความคุ้มครองแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมและก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อทั้งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้าง

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการศึกษาคำวิเคราะห์ศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานบางช่วงเวลาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศและของต่างประเทศ ตลอดจนศึกษาลักษณะสภาพการทำงานและสภาพการจ้างงาน ปัญหาและอุปสรรคของแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาตามกฎหมายไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับมาตรฐานการคุ้มครองแรงงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศและของต่างประเทศ

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการศึกษาโดยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยจะทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองแรงงานภายในประเทศ และกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานในต่างประเทศ อนุสัญญา (Conventions) ข้อแนะ (Recommendations) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ตำรากฎหมาย หนังสือ บทความทางวิชาการ เอกสาร และสิ่งตีพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตลอดจนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความเป็นมา ปัจจัย และแนวคิดของการคุ้มครองแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลา
2. ทำให้ทราบมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาตามอนุสัญญาและข้อแนะขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ เพื่อเปรียบเทียบกับของประเทศไทย
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลารวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการคุ้มครองแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาในประเทศไทย
4. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 หมวด 4 การใช้แรงงานเด็ก ให้มีความคุ้มครองแรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลาในประเทศไทยอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

“งานบางช่วงเวลา” หมายความว่า งานที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานปกติน้อยกว่าจำนวนชั่วโมงการทำงานปกติของลูกจ้างที่ทำงานเต็มเวลา โดยเทียบเคียงกับสาขาอาชีพในสถานประกอบการเดียวกัน และในกิจการประเภทเดียวกัน

“แรงงานเด็กที่ทำงานบางช่วงเวลา” หมายความว่า ลูกจ้างที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี และมีชั่วโมงการทำงานปกติตามกฎหมายน้อยกว่าลูกจ้างที่ทำงานเต็มเวลา โดยเทียบเคียงกับสาขาอาชีพในสถานประกอบการเดียวกัน และในกิจการประเภทเดียวกัน